

Οι δυσκολίες της ποιμενικής ζωής των Βλάχων μέσα από μαρτυρίες

[Πολιτισμός](#) / [Ιστορία](#) / [Λαογραφία-Παράδοση](#)

[Σοφία Μπούμπα](#), Εκπαιδευτικός- Λαογράφος

Τα δυο επόμενα περιστατικά σχετίζονται με αναπάντεχες κακοκαιρίες με χιόνια. Στο πρώτο περιστατικό χιόνισε μια χρονιά πρόωρα. Ο Τ.Μ πήρε το κοπάδι του και το πήγε μέχρι το Βοτονόσι, ώσπου βρήκε μέρος χωρίς χιόνι, για να μπορέσουν να επιβιώσουν τα πρόβατα. Όταν πέρασε το κύμα κακοκαιρίας επέστρεψε με το κοπάδι στο Μέτσοβο, για να φύγει και πάλι, αυτήν την φορά για τα χειμαδιά. Στο δεύτερο περιστατικό δεν είναι σαφές το πού έπιασε η χιονοθύελλα. Πάντως ενώ στο πρώτο περιστατικό ήταν αίσιο το τέλος, στο δεύτερο επέστρεψε ο άνδρας στο σπίτι του στο Μέτσοβο με «άδεια χέρια». Είχε χάσει όλα του τα πρόβατα λόγω της κακοκαιρίας [70]. Αυτό συνεπαγόταν οικονομικό αδιέξοδο για την οικογένειά του.

ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ: «Μια φορά δεν είχαν φύγει 26 και χιόνισε τόσο πολύ, χιόνισε στο Λιάρο και δεν ήξεραν πώς να τα πάρουν τα πρόβατα, άλλος βοσκός είχε ξεπαγιάσει εκεί [71] κ.λπ. Και τελικά έπιασε τόσο πολύ χιόνι που ο παππούς Τριαντάφυλλος έφυγε από το σπίτι άρον άρον, έβαλε μπότες, έβαλε σακούλες εδώ

πέρα και τα πήραν τα πρόβατα προς το Βοτονόσι νομίζω, ένα ένα. Να δεις, λέει, πρόβατο να ξεκινάει από το Λιάρο μέχρι το Βοτονόσι, απ' τα βουνά, να περπατάει το ένα πίσω από το άλλο. Ουρά, χίλια τόσα πρόβατα! Αλλά έλεγε τότε ο παππούς Τριαντάφυλλος είχαν αντοχή τα ζώα και άντεξαν και περπάτησαν καλά. (...) Απλώς για να μην παραχωθούν τα πρόβατα στο χιόνι. Πήγαν εκεί, κάθισαν μέχρι που να λιώσει το χιόνι στο Μέτσοβο και γυρίσαν πάλι και φύγαν.» (Ε.Μ, ΣΥΝ.1+2, ΑΠ.67)

ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ: «Ένα που μου 'χε πει η γιαγιά μου, η γιαγιά μου έζησε 90 χρονών, ο πατέρας της είχε γίδια, μιλάμε για χρονολογία, πόσα χρόνια να 'χει πεθάνει η γιαγιά, Καίτη; (...) πριν σαράντα χρόνια και ήταν η γιαγιά μου 90 (...) Πριν 100 χρόνια, η γιαγιά μου 'λεγε ο πατέρας της είχε γίδια, και φτώχεια υπήρχε στην κτηνοτροφία, γιατί μετά συγχρονίστηκε ο κόσμος, κι έφυγε ένα χειμώνα λέει τότες δεν είχανε ούτε καλύβα, δεν υπήρχε τσίγκος. Μένανε κάτω απ' τα πουρνάρια, πηγαίναν κάτω στη... στη Θεσσαλία κι εκεί μπαίνανε, πώς να σου πω, σε τίποτα χόρτα από κάτω, τίποτα... έτσι ζούσε. Και τα κατσίκια τα 'χανε όσο δεν υπήρχανε σύρματα κι αυτά με τίποτα ξύλα, με τίποτα πουρνάρια κάναν την στρούγκα. Κι ένα χρόνο λέει, χιόνισε τόσο πολύ που ψοφήσαν όλα τα κατσίκια, και τα σκυλιά και τα κατσίκια. Και ήρθε ο πατέρας της ήτανε 7 παιδιά είχε, μαζί κι αυτή, αυτή μια κόρη ήτανε και είχε 6 αδέρφια. Κι όταν το βλέπουν μια μέρα λέει, χτυπάει την πόρτα «τάκα τάκα» βλέπει η μάνα μου, λέει, τον πατέρα «Τι ήρθες;» λέει, «Θα σας πω.» Τον είδε εξαντλημένο, ταλαιπωρημένο...(...) Πάνε όλα τα πρόβατα... τα κατσίκια. Πόσο χιόνι, λέει, έπεσε ψοφήσανε όλα. Τι να φάνε στο σπίτι, λέει, έξι-εφτά μικρά

στο σπίτι. Φαντάσου, δεν υπήρχε τίποτα. Τότες βάζαν καμιά κολοκύθα από το φθινόπωρο, κανά πράσο αν ...» (Δ.Γ, ΣΥΝ.33, ΑΠ.68)

Πριν φύγουν οι άντρες κτηνοτρόφοι πήγαιναν να χαιρετίσουν το σόι τους και «να αφήσουν σνετάτε», την υγεία. Οι συγγενείς τους κερνούσαν καρύδια και μήλα. Άλλοτε πάλι πήγαιναν τα παιδιά να χαιρετήσουν εκείνους που θα έφευγαν (πατεράδες, θείους) κι οι δεύτεροι μπορεί να τους έδιναν ένα μικρό χαρτζιλίκι.

«Καρύδια είχαμε, τρώγαμε. Μήλα μας δίνανε. Γιατί τότες αποχαιρετούσαμε όλο το σόι. (...) ξαδέρφια, αδέρφια...(...) Για καλό χειμώνα μο' δονε καρύδια, μήλα, τέτοια πράγματα. Τα ξαδέρφια, στους θείους, στις θείες πηγαίναμε να αφήσουμε «σνετάτε», την υγεία δηλαδή. (...) Όλοι όταν φεύγαμε μια μέρα γληγορότερα περνούσαμε από το σόι. «Να σας βρει καλή άνοιξη και καλή αντάμωση πάλι» κι αυτό.» (Α.Τ, ΣΥΝ.5, ΑΠ.69)

«Θα πήγαινε στην αδερφή του θα τη χαιρετούσε, κάτι θα έδινε. (...) Για να αποχαιρετίσουνε ερχόταν και σε μας. (...) «Άντε καλό χειμώνα» τους λέγαμε.» (Μ.Μ, ΣΥΝ.5, ΑΠ.70)

«Α, το φθινόπωρο που φεύγανε τα πρόβατα ερχότανε γυναίκες, πηγαίνανε μέχρι, μας βγάζανε, μας έδιναν λεφτά στα μικρά παιδιά οι πατεράδες μας, οι θείοι μου... (...) Δύο δραχμές, πέντε δραχμές. Ήταν ένας αδερφός του πατέρα μου μας έδωνε πάντα από 5 δραχμές. Ήταν πολλά. Εμείς πηγαίναμε τον χαιρετίζαμε. Έδινε από

πέντε δραχμές στο κάθε παιδί και μας έδινε και ο πατέρας μου, τα πρώτα ξαδέρφια μου χαιρετιόμασταν και μας έδωναν και λεφτά και πηγαίναμε μέχρι πάνω που φεύγανε.» (Α.Γ, ΣΥΝ.27, ΑΠ.71)

Την κατούνα μαζί με τις κότες και τις γάτες, την φόρτωναν πριν το '60, όπως έχουμε ήδη αναφέρει, στα φορτηγά ζώα, στα μουλάρια και στα άλογα. «Τις φορτώνανε [72] απάνω στα άλογα. (...) Τις φορτώνανε σε τέτοιο. (...) Σαν τελάρο φτιαγμένο, σαν κάσες... (...) Μωρέ και λίγες λέω, τριάντα κότες. Και κανά πέντε γάτες. Και τις γάτες μέσα σε ένα τσουβάλι. Αυτές οι γάτες και το τσουβάλι μαζί, πακέτο πηγαίνανε. (...) Τις ανοίγαμε λίγο το βράδυ, νιαούριζαν...» (Α.Τ, ΣΥΝ.26, ΑΠ.72). Έφερναν τα μουλάρια και τα άλογα, την παραμονή του ταξιδιού, στο σπίτι κι από 'κει φορτώνανε την κατούνα την επόμενη μέρα, τα ξημερώματα. «Τα είχαν φέρει το προηγούμενο βράδυ στο σπίτι... (...) (για να πάρουνε) τα πράγματα από το σπίτι. Πέντε η ώρα, τέσσερις η ώρα φορτώναμε. Τα ξημερώματα. Φεύγαν.» (Α.Τ, ΣΥΝ.26, ΑΠ.73). Όταν αναχωρούσε το караβάνι είχαν το έθιμο να ρίχνουν στα καπούλια του αλόγου κρασί.

«Όταν φεύγανε τα άλογα στην πόρτα τα ρίχναμε κρασί, για να είναι γερά. Για να πάνε με το κρασί. Πώς κοινωνάς. Να είναι γερά. Στην πόρτα τελειώναμε από το φόρτωμα, τα ρίχναμε από ένα ποτήρι στο τελευταίο άλογο. Όχι σε όλα. (...) Μόλις ξεκινούσαν οι άντρες και τα (...) το καπίστρι ρίχναμε το ποτήρι εμείς να πάνε ώρα καλή.» (Χ.Σ, ΣΥΝ.4, ΑΠ.74)

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

70. Κι ο Λ. Αρσενίου (2005, σ. 137) αναφέρεται στο γεγονός της απώλειας πλήθους προβάτων εν μια νυκτί. Οι κτηνοτρόφοι σε τέτοιες περιπτώσεις έμεναν «με την γκλίτσα στο χέρι.».

71. Η αφηγήτρια συμπλήρωσε ότι ο βοσκός εκείνος είχε πιεί αρκετό τσίπουρο προκειμένου να ζεσταθεί. Τον είχαν βρει ξεπαγιασμένο και μεθυσμένο.

72. Τις κότες.

<http://bit.ly/2zmaySy>